

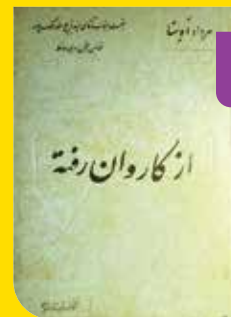
تصحیح دیوان سلمان ساوجی

۱

نخستین اثری که از مهرداد اوستا منتشر شده، تصحیح دیوان سلمان ساوجی است؛ کتابی که در سال ۱۳۳۲ به بازار آمد. ساوجی از بزرگ‌ترین غزل‌سرایان و غزل‌گویان ایران قرن هشتم هجری است. سلمان ساوجی از جمله شاعرانی است که وصف طبیعت را با حرکت و حیات همراه کرده است و به اصطلاح به عناصر بی‌جان، شخصیت و خصایص انسانی بخشیده است. او به این شیوه بسیاری از وصف‌های خود را سرشار از زندگی و پویایی و حرکت کرده است...

از کاروان رفته

۲

«از کاروان رفته» عنوان نخستین مجموعه چاپ‌شده شعری مهرداد اوستا است. او در ۲۲ سالگی این کتاب را منتشر کرد و تحسین بسیاری از صاحب‌نظران را نسبت به خود برانگیخت. در یکی از شعرهای کتاب می‌خوانیم: بهاری نیست، مه‌ری نیست، شوری، آرزویی، نیست / که در این دیولاخ درد، گلشن‌هاست گلخن‌ها / چنان از دوستی خالی، که دشمن‌ها به دشمن‌ها...

شراب خانگی ترس محتسب‌خورده

۳

«شراب خانگی ترس محتسب‌خورده» اولین بار در سال ۵۲ منتشر شد. کتاب شامل قصاید مهرداد اوستا است: با کاروان تا ماه من، محمل به محمل می‌رود / سرگشته از پی، آه من، منزل به منزل می‌رود / سرو خرامان می‌رود، دل می‌رود، جان می‌رود / نی، مهر تابان می‌رود، جان می‌رود، دل می‌رود / از دیده آذر می‌رود، نی، دودم از سر می‌رود / اهم به اختر می‌رود، ماهم ز محفل می‌رود / آتش مرا بر جان زده، در خرمن ایمان زده...

شاعر دل‌سوخته

مهرداد اوستا از برجسته‌ترین قصیده‌سرایان معاصر است

دکتر محمد جواد گودینی نویسنده و استاد دانشگاه

نیز دارای نقشی ارجمند دانست؛ چراکه از پایه‌گذاران استقلال ایران از خلافت عباسی بوده است؛ یعقوب با خلافت عباسیان از در ستیز وارد شد و با قلبی آکنده از نفرت نسبت به خاندان عباسی، نبرد را بر خلیفه عباسی (معتد) تحمیل کرد که به شکست یعقوب در دیر عاقول ختم شد. یعقوب لیث به سال ۲۶۵ هجری چشم از جهان فرو بست. ادب پارسی با آفرینش شاهنامه توسط استاد توانای ادب پارسی، فردوسی بزرگ به درخششی کم‌نظیر دست یافت و این اثر سترگ به قول دکتر کزازی، «برترین نامه پهلوانی در ادبیات جهانی محسوب می‌شود و می‌توان آن را با «ایلیاد» و «ادیسه» هومر (در ادبیات یونانی) هم‌سنگ و هم‌نظیر دانست.» ادبیات عرفانی در منظومه ادب پارسی جایگاه گسترده و بی‌مانندی دارد و این بخش از ادبیات درخشان پارسی با سروده‌های بزرگانی همچون سنایی، عطار، مولوی و به‌ویژه حافظ به قله رسیده و برگی زرین را در دفتر زیبای ادب پارسی به‌جا می‌نهد. به‌ویژه حافظ شیرازی که می‌توان او را بدون گزافه بزرگ‌ترین غزل‌سرای فرهنگ ایرانیان و بلکه سراینده برجسته و نامداری در عرصه جهان توصیف کرد که با غزل‌های زیبا و بی‌مانندش ادب عرفانی را در زبان پارسی به اوج رسانده است.

ادب پارسی که تحولات و تطورات بسیاری را در این دوران حدود هزار ساله گذشته به خود دیده، در دوران معاصر نیز چهره‌های درخشان و ناموری را تجربه کرده است. یکی از شاعران برجسته ادب معاصر محمد رضا رحمانی (مهرداد اوستا) بوده که شاعری دل‌سوخته در خیل انبوه شاعران معاصر ایران زمین است که با نخستین دفتر شعرش «از کاروان رفته» مورد ستایش دکتر عبدالحسین زرین‌کوب قرار گرفت تا پس از آن مجموعه‌های درخشان دیگری چون «پالیزبان»، «حماسه آرش»، «شراب خانگی ترس محتسب‌خورده» و «تیرانا» را به کارنامه ادبی‌اش بیفزاید.

مهرداد اوستا به سال ۱۳۰۸ در شهر بروجرد دیده به جهان گشود، در زادگاه خود فراگیری علم و دانش را آغاز کرد

و سپس در سنین نوجوانی به همراه خانواده‌اش به تهران آمد. او شیدای شعر و ادب پارسی بود و از اساتید وی در دانشگاه تهران، می‌توان به استاد بدیع‌الزمان فروزانفر اشارت جست. او در دانشکده الهیات (معقول و منقول آن زمان) وارد شد و در رشته فلسفه به مطالعه و پژوهش پرداخت و تحصیل خود را در این رشته دنبال کرد. او در کنار تدریس فلسفه و هنر، به فعالیت مورد علاقه‌اش یعنی ادبیات و شعر نیز می‌پرداخت و به تدریج از غزل‌سرایان سترگ در ادب پارسی معاصر شد. او که در قالب‌های دیگر شعر پارسی نیز استادی کم‌نظیر بود، در قصیده به سبک خراسانی شعر می‌سرود و شیوه شاعرانی سترگ همانند خاقانی شروانی، ناصر خسرو، مسعود سعد سلمان و منوچهری، مورد تمایل وی بود. این ادیب گران‌قدر و شاعر بزرگ با آنکه در همه زمینه‌های شعری قدرت خویش را به نمایش می‌گذاشت اما به قصیده بیشتر از سایر انواع شعر عشق می‌ورزید، شاید از همین منظر است که می‌توان او را بزرگ‌ترین قصیده‌سرای معاصر بعد از ملک‌الشعرا بهار نامید. او با تصحیح «دیوان سلمان ساوجی» در ۲۲ سالگی و انتشار نخستین مجموعه شعرش با نام «از کاروان رفته» تحسین بسیاری از صاحب‌نظران را نسبت به خود برانگیخت. به قول شمس آل احمد، اوستا نه شعر می‌ساخت و نه شعر می‌گفت، او شعر زندگی می‌کرد. و به راستی که چنین بود.

اوستا در زمینه نوآوری در شعر فارسی کارهای ارزنده‌ای کرد. او توانست با زبانی نرم و لطیف غزل را با قصاید خود همراه کند و بدین طریق لحن خشک و ضربی قصیده را لطافتی نو بدهد. در غزل‌های سیاسی و اجتماعی هم هر چند به غزل‌های اجتماعی و سیاسی شاعران عصر مشروطه نزدیک می‌شود اما زبانی بافخامت و پربلاط از خود نشان می‌دهد. غزل اوستا در عین رعایت اصول و قواعد سنتی و فنی شعر، برای بیان مسائل جدید به‌کار برده می‌شد؛ به طوری که می‌توان در آنها هم جنبه عشق و عاشقی و لحن و کلام عاشقانه را شنید و هم فریاد اعتراض او را: